

Valinnanvapausmalli puheenvuoro K5 2.11.2016 kuulemistilaisuus, H: ki

Terveiset Pohjanmaan rannikon eteläosista eli Maalahdesta, Korsnäsistä, Närpiöstä, Kaskisista sekä Kristiinankaupungista eli Rannikko-Pohjanmaan kuntayhtymästä.

On hyvä että maailman parasta 70-luvun sote-palveluja uudistetaan. Huolestuttavaa on kuitenkin se, että koko sote-palvelujärjestelmä uudistetaan kerta heitolla. Pienempikin reformi riittäisi, kun rakenteissa oikein mikään ei ole muuttunut kansanterveyslain jälkeen.

Asiakaskeskeisyyden ja tasapuolisuuden periaatteet ovat loistavia, mutta hankalia toteuttaa periferiassa. Valinnanvapaus ei ole ollut aikaisemmin kovin tärkeää asiakkaan kannalta, mutta miten kustannusten kehitystä seurataan, jos tuottaja pääsee jopa valitsemaan asiakkaansa (hyvinvointiriski).

Ehdotettu valinnanvapausmalli ei avaudu helposti ja rahoituksen ja kustannusten osalta avoimia kysymyksiä syntyy edlleen, mitä maksaa parempi laatu, kuinka voimavarat lopulta jaetaan maakuntien kesken, miten palvelut hinnoitellaan ja tuotteistetaan.

Valinnanvapausmallin ensimmäisessä vaiheessa perustettava omatiimi on todennäköisesti hyvä ratkaisu toistuvien perustason palvelujen tuottamiseen ja että nykyisen ja pirstaleisen järjestelmän tilalle saadaan taso, joka hallitsee asiakkaan hoidon kokonaisuutta. Ensimmäisessä vaiheessa pyritään turvaamaan myös pienempien toimijoiden mukaantulo sote-tuotantoon.

Sote-palvelujen tuotannon muuntuminen ja alistaminen yksityisille toimijoille tuo myös valinnanvapausmallin toteuttamiseen epävarmuuden tunnetta. Nyt sote-uudistus toteutuessaan tuo vallankumouksellisen muutoksen suomalaiseen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmään: asiakas voi itse valita suoran valinnan palvelujen tuottajan ja samalla koko julkinen sote-koneisto tulee kilpailemaan yksityisen terveydenhuollon kanssa. Tällä muutoksella varmasti tavoitellaan palvelujen parempaa saatavuutta sekä hallinnon kustannusten vähentämistä.

Maakunnan palvelulaitos/tarpeen arviointi on varmasti järjestämisen ja valvonnan kannalta suotavaa, mutta kuka valvoo, että yksityiset toimijat eivät ota kakusta vain rusinoita, vaan koko kakun.

Mielipiteen muodostaminen on haastavaa, kun samaan aikaan on valmisteltu maamme historian suurinta hallinnollista uudistusta ja jokainen yksittäinen uudistuksen osa vaikuttaa toiseen

Sote-uudistuksen valinnanvapauteen liittyvät tavoitteet ovat perusteltuja, mutta sote-reformin toimenpanon aikataulu on liian tiukka, uudistuksen eri osien testaaminen erilaisissa maakunnissa ennen implemennointia olisi järkevää

Pohjanmaan maakunnassa molemmat kansalliskielet tuovat myös uusille sote-tuottajille tutun haasteen. Erityisesti toistuvissa ja suunniteluissa suoran valinnan palveluissa molempien kotimaisten kielten taitaminen on palvelutapahtuman perustaan valettu asia.

Mitä tulee terveyskeskusten tilalle, missä se omatiimi oikein työskentelee? Olisiko asiakkaalle kuitenkin mielekkäintä vapaasti valita ensin oma hyvinvointikeskus, jossa hänen terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät kysymykset ja huolet ratkaistaan. Hyvinvointikeskuksen tulee palvella asiakkaita myös silloin kun asiakkaille parhaiten sopii eli jo aamulla varhain ja virka-ajan jälkeen. Ja uskallammeko hyödyntää digitalisaatiota sekä asiakkaan luokse vietyjä palveluja.